T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 23.10.2026
Sayı : 3431

51953

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Mehmet ŞİMŞEK tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.23.10.2026

Gülcan KIŞ
Mersin Milletvekili

Türkiye'de esnaf ve küçük ölçekli işletmeler, artan işletme maliyetleri, yüksek finansman giderleri, daralan iç talep ve nakit akışında yaşanan güçlükler nedeniyle faaliyetlerini sürdürmekte zorlanmaktadır. Özellikle işletme sermayesi ihtiyacının karşılanması, stok ve hammadde temini, çalışan ücretlerinin ödenmesi ve mevcut borçların çevrilebilmesi açısından ticari kredilere erişim küçük işletmeler için önem taşımaktadır.

Ancak yüksek kredi faizleri, teminat koşulları, bankaların kredi değerlendirme kriterleri ve geçmiş dönemlere ait olumsuz kredi kayıtları, esnafın finansmana erişiminde güçlükler yaşamasına neden olabilmektedir. Özellikle ekonomik koşullar nedeniyle bir dönem ödeme güçlüğüne düşmüş, daha sonra borcunu tamamen kapatmış veya yapılandırma yükümlülüklerini yerine getirmiş işletmelerin yeniden kredi kullanabilme imkânları kamuoyunda tartışılmaktadır.

Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi kayıtları ve bankaların kendi risk değerlendirme sistemleri, ticari kredi başvurularında kullanılan unsurlar arasındadır. Bununla birlikte, borcun ödenmesiyle risk kayıtlarının güncellenmesi, geçmiş ödeme gecikmelerinin kredi değerlendirmesine etkisi ve kredi başvurularının reddedilme nedenleri konusunda esnafın yeterince bilgilendirilip bilgilendirilmediği önem taşımaktadır.

Geçmiş yıllarda kredi siciline ilişkin çeşitli yasal düzenlemeler yapılmış olmasına rağmen, borcunu kapatan veya yapılandıran işletmelerin krediye erişimde yaşadığı sorunların devam ettiğine ilişkin esnaf ve meslek kuruluşları tarafından talepler dile getirilmektedir. Bu durum, mevcut düzenlemelerin uygulamadaki etkisinin ve bankacılık sisteminin küçük işletmelere yönelik kredi politikalarının değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır.

Diğer taraftan esnaf ve sanatkârlar kredi ve kefalet kooperatifleri aracılığıyla kullandırılan finansmanın kapsamı, kredi koşulları, başvuru ve ret oranları ile teminat yükümlülükleri de küçük işletmelerin finansmana erişimi bakımından önem taşımaktadır.

Mersin gibi ticaret, tarım, turizm, taşımacılık ve hizmet sektörlerinde çok sayıda küçük işletmenin faaliyet gösterdiği illerde ticari krediye erişim koşullarının, takipteki kredi borçlarının ve esnaf kredi ve kefalet kooperatifleri aracılığıyla sağlanan finansmanın ayrıca değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu çerçevede esnaf ve küçük işletmelerin ticari krediye erişim durumlarının, kredi borçluluğunun, olumsuz kredi kayıtlarının etkisinin ve mevcut destek mekanizmalarının somut verilerle ortaya konulması önem taşımaktadır.

Bu kapsamda;

1. 2023–2026 yılları arasında Türkiye genelinde esnaf ve küçük ölçekli işletmelere kullandırılan ticari kredi sayısı ve toplam kredi tutarı ne kadardır? Bu verilerin yıllara, sektörlere ve işletme ölçeklerine göre dağılımı nedir?
2. Aynı dönemde ticari kredi başvurusunda bulunan esnaf ve küçük işletme sayısı kaçtır? Bu başvuruların kaçı kabul edilmiş, kaçı reddedilmiştir? Ret oranlarının yıllara göre dağılımı nedir?
3. Esnaf ve küçük işletmelerin ticari kredi başvurularının reddedilmesinde en sık karşılaşılan nedenler nelerdir? Olumsuz kredi geçmişi, yetersiz teminat, mevcut borçluluk ve gelir yetersizliği gibi nedenlere ilişkin toplulaştırılmış veri tutulmakta mıdır?
4. 2023–2026 yılları arasında esnaf ve küçük işletmelere ait takipteki ticari kredilerin toplam tutarı ne kadardır? Takipteki kredi borcu bulunan işletme sayısı kaçtır? Bu verilerin yıllara ve sektörlere göre dağılımı nedir?
5. Aynı dönemde ticari kredi borcunu tamamen ödeyen veya yapılandırma yükümlülüklerini tamamlayan işletmelerden kaçının kredi başvurusu olumsuz sonuçlanmıştır? Bu konuda Bakanlığınızın veya ilgili bankacılık kurumlarının elinde toplulaştırılmış veri bulunmakta mıdır?
6. Borcunu tamamen kapatmasına rağmen geçmişteki olumsuz kredi kayıtları nedeniyle yeni kredi kullanamadığını belirterek kamu kurumlarına başvuruda bulunan esnaf ve küçük işletme sayısı kaçtır? Bu başvurular üzerine hangi işlemler gerçekleştirilmiştir?
7. Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi kayıtlarında, ticari kredi borcunun tamamen ödenmesinin ardından ilgili kayıtların güncellenmesi hangi süreler ve usuller çerçevesinde gerçekleştirilmektedir? Güncelleme işlemlerinin gecikmesine ilişkin kaç şikâyet alınmıştır?
8. Borcunu kapatan veya yeniden yapılandıran esnafın geçmiş ödeme gecikmelerinin bankalar tarafından kredi değerlendirmelerinde kullanılmasına ilişkin mevcut yasal ve idari sınırlamalar nelerdir?
9. Geçmiş yıllarda yürürlüğe giren kredi sicili düzenlemelerinden yararlanan esnaf ve küçük işletme sayısı kaçtır? Bu düzenlemelerin ardından yeniden kredi kullanabilen işletme sayısına ilişkin herhangi bir etki analizi yapılmış mıdır?
10. Kredi siciline ilişkin düzenlemelere rağmen borcunu kapatan işletmelerin finansmana erişimde güçlük yaşadığına yönelik şikâyetler konusunda Bakanlığınız tarafından herhangi bir inceleme veya değerlendirme yapılmış mıdır?
11. Bankaların ticari kredi başvurularını değerlendirirken Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi kayıtları dışında kullandıkları içsel risk değerlendirme sistemlerinin şeffaflığı ve mevzuata uygunluğu hangi kurumlar tarafından denetlenmektedir?
12. Ticari kredi başvurusu reddedilen esnaf ve küçük işletmelere ret gerekçelerinin bildirilmesine ilişkin bankaların yükümlülükleri nelerdir? Bu konuda yeni bir bilgilendirme veya şeffaflık düzenlemesi planlanmakta mıdır?
13. 2023–2026 yılları arasında esnaf ve sanatkârlar kredi ve kefalet kooperatifleri aracılığıyla kaç esnafa, toplam ne kadar kredi kullandırılmıştır? Bu kredilerin yıllara ve illere göre dağılımı nedir?

14. Aynı dönemde esnaf ve sanatkârlar kredi ve kefalet kooperatiflerine yapılan kredi başvurularının kaçı kabul edilmiş, kaçı reddedilmiştir? Ret gerekçelerinin dağılımı nedir?
15. Esnaf kredi ve kefalet kooperatifleri aracılığıyla kullandırılan kredilerde uygulanan faiz oranları, azami kredi limitleri, teminat koşulları ve geri ödeme süreleri 2023–2026 yılları arasında nasıl değişmiştir?
16. Kredi ve kefalet kooperatiflerinden yararlanmak isteyen ancak geçmiş kredi sicili, mevcut borçluluk veya teminat yetersizliği nedeniyle kredi kullanamayan esnaf sayısına ilişkin veri tutulmakta mıdır?
17. Mersin ilinde 2023–2026 yılları arasında esnaf ve küçük işletmelere kullandırılan ticari kredilerin toplam tutarı ve kredi kullanan işletme sayısı kaçtır? Bu verilerin yıllara ve sektörlere göre dağılımı nedir?
18. Aynı dönemde Mersin'de takipteki ticari kredi borcu bulunan esnaf ve küçük işletme sayısı kaçtır? Bu kredilerin toplam tutarı ne kadardır?
19. Mersin'de faaliyet gösteren esnaf ve sanatkârlar kredi ve kefalet kooperatifleri aracılığıyla 2023–2026 yılları arasında kaç esnafa, toplam ne kadar kredi kullandırılmıştır? Başvuruların kabul ve ret oranları nelerdir?
20. Mersin'de ticari kredi borcunu kapatmasına rağmen yeniden krediye erişemediğini belirterek ilgili kurumlara başvuruda bulunan işletme sayısı kaçtır? Bu başvuruların sonuçları nelerdir?
21. Esnaf ve küçük işletmelerin ticari krediye erişimini kolaylaştırmak amacıyla Hazine destekli kefalet mekanizmalarının kapsamının genişletilmesi, teminat koşullarının yeniden değerlendirilmesi veya mevcut destek programlarının güçlendirilmesine yönelik bir çalışma bulunmakta mıdır?
22. Borcunu tamamen ödeyen veya yapılandırma yükümlülüklerini yerine getiren esnaf ve küçük işletmelerin geçmiş olumsuz kredi kayıtları nedeniyle finansmana erişimde karşılaştıkları sorunların giderilmesi amacıyla ticari kredi siciline ilişkin yeni bir yasal veya idari düzenleme hazırlanması yönünde Bakanlığınızın çalışması var mıdır?